

Rijksdienst voor Ondernemend
Nederland (RVO)

Verwachte gevolgen verlaging vrijstelling groen beleggen

Auteurs:
Victor Vane, Stephan Hoving en Bert van Duinen
Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO)

In opdracht van:
Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat

Datum:
12 juni 2024

Inleiding

Op 26 oktober 2023 is in de Tweede Kamer een amendement aangenomen waarin sprake is van een ruime halvering van de vrijstelling voor Groen beleggen¹. Vanuit de banken is hier veel weerstand op² en het is onvoldoende bekend wat de verwachte gevolgen zijn van dit besluit. Daarom heeft de staatssecretaris van het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat opdracht gegeven om te onderzoeken wat de verwachte gevolgen zijn van de verlaging van de vrijstelling voor groen beleggen³.

Aangenomen amendement

De Tweede Kamer heeft een amendement aangenomen waarmee de bedrijfsopvolgingsregeling (BOR) en de doorschuifregeling aanmerkelijk belang (DSR ab) op onderdelen worden aangepast. Ter dekking van de extra kosten van de aanpassingen bevat dit amendement dat de vrijstelling voor groen sparen en beleggen wordt verlaagd. Op dit moment zijn er twee regelingen voor particulieren om groene beleggingen (groene spaartegoeden en andere groene bezittingen) te stimuleren, namelijk een vrijstelling in box 3 en een heffingskorting over het vrijgestelde deel van de groene beleggingen. Op grond van dit amendement wordt met ingang van 1 januari 2025 de vrijstelling groene beleggingen verlaagd van € 71.251 (fiscale partners: € 142.502) naar € 30.000 (fiscale partners: € 60.000). De verwachting is dat deze verlaging van de vrijstelling voor een dekking zorgt van € 27 miljoen per jaar.

Vrijstelling groen beleggen

Groen beleggen en groen sparen houdt in dat men een inleg doet in fondsen of bij banken die deelnemen in innovatieve projecten met bovenwettelijke positieve milieueffecten. Bijvoorbeeld projecten voor milieubescherming, circulaire economie of duurzame landbouw. De projecten moeten voldoen aan de eisen uit de Regeling groenprojecten⁴ en hebben een groenverklaring nodig. Banken en beleggingsfondsen met een groenfonds financieren projecten met een groenverklaring. Met een groenverklaring kunnen ondernemers hun investering tegen gunstige voorwaarden financieren. Organisaties en bedrijven met een groenproject gaan voor zo'n verklaring naar één van deze groenfondsen. Het groenfonds vraagt vervolgens de groenverklaring aan bij de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO).

Voor groene beleggingen en spaartegoeden geldt een vrijstelling. Dat betekent dat groene spaarders en beleggers alleen belasting hoeven te betalen als de waarde van deze beleggingen en spaartegoeden boven een bepaald bedrag uitkomt. Men betaalt dan belasting over het verschil tussen de waarde van de groene beleggingen of groene spaartegoeden enerzijds en het bedrag van de vrijstelling anderzijds.

Jaar	Zonder fiscale partner	Met fiscale partner
2025	€ 30.000	€ 60.000
2024	€ 71.251	€ 142.502
2023	€ 65.072	€ 130.144
2022	€ 61.215	€ 122.430

¹ <https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/detail?id=2023Z18501&did=2023D44539>

² https://www.eerstekamer.nl/overig/20240315/brief_nv_b_van_27_november_2023/document

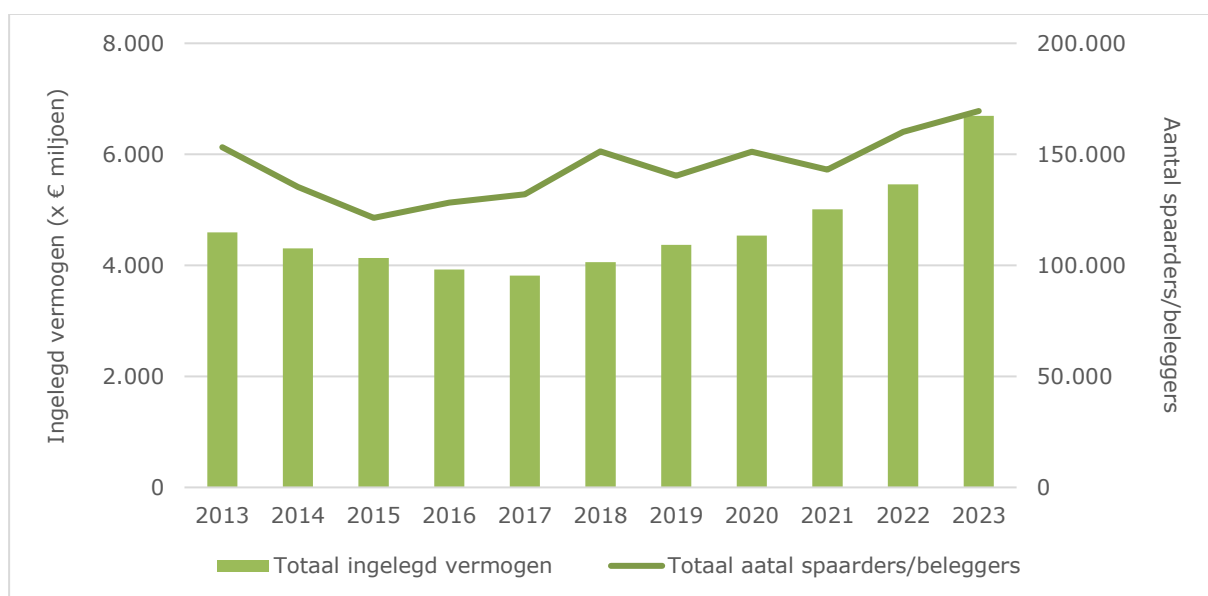
³ https://www.eerstekamer.nl/behandeling/20240315/brief_regering_reactie_op_de_brief/document3/f=/vmbpgd5dhyzk.pdf

⁴ Regeling Groenprojecten (rvo.nl)

Tabel 1: Vrijstelling groen beleggen

Naast de vrijstelling geldt er ook een heffingskorting voor groene beleggingen. Deze bedraagt 0,7% van het ingelegd vermogen tot aan de vrijstellingsgrens op 1 januari van het kalenderjaar.

Uit de cijfers van de Nederlandse Vereniging van Banken (NVB) blijkt dat de interesse in groen sparen en beleggen de laatste jaren flink is toegenomen (Figuur 1). Op 31 december 2023 was het aantal groene spaarders en beleggers bijna 170.000, een toename van ruim 18% ten opzichte van twee jaar eerder. Het ingelegd vermogen is al sinds 2018 elk jaar aan het toenemen met de grootste stijging in 2023. Hierin nam het ingelegd vermogen met maar liefst 23% toe naar bijna € 6,7 miljard. Ter vergelijking: het hoogtepunt van groen sparen en beleggen lag in 2009, toen was het ingelegd vermogen ruim € 7,3 miljard.

Figuur 1: Ontwikkeling totaal ingelegd vermogen en aantal groene spaarders/beleggers. Bron: NVB.

Onderzoeksaanpak

Om inzicht te krijgen in de verwachte gevolgen van de verlaging van de vrijstelling voor groen beleggen, is gekeken naar drie onderdelen:

1. De verwachte gevolgen voor de deelname en inleg van spaarders en beleggers in groene spaar- en beleggingsproducten
2. De verwachte gevolgen voor de groenbanken en groenfondsden
3. De verwachte gevolgen voor groene financieringen

Hierbij is gebruik gemaakt van kwantitatieve data van het Ministerie van Financiën en de NVB over de huidige deelname en inleg van spaarders en beleggers in groene spaar- en beleggingsproducten. Daarnaast zijn er zes semi-gestructureerde interviews afgenomen: vier interviews met groenbanken / groenfondsden en twee interviews met wetenschappelijke experts op het gebied van duurzame (groene) financiering. Deze interviews vonden plaats in april 2024. Bijlage 1 geeft een overzicht weer van de geïnterviewde personen en organisaties.

Flinke daling in ingelegd vermogen

De verlaging van de vrijstelling voor groen sparen en beleggen zorgt naar verwachting voornamelijk voor een daling van de inleg van vermogende spaarders en beleggers naar de vrijstellingsgrens van € 30.000 (fiscale partners: € 60.000). De verlaging treft namelijk alleen de groep spaarders en beleggers die een inleg heeft boven deze nieuwe vrijstellingsgrens. Dit zijn over het algemeen de meer vermogende spaarders en beleggers en is een groep die wordt omschreven als calculerend en fiscaal gedreven. Zij zullen daarom naar verwachting voor hun overige vermogen een andere manier zoeken om rendement te behalen.

De verlaging van de vrijstelling heeft naar verwachting geen tot nauwelijks effect op de spaarders en beleggers die op dit moment minder dan de nieuwe vrijstellingsgrens van € 30.000 aan inleg hebben, omdat de verlaging hen niet raakt.

Wel zien groenbanken en groenfondsen de verlaging van de vrijstelling als een risico voor het voldoende aantrekkelijk houden van groen sparen en beleggen, zowel voor potentieel nieuwe deelnemers aan groene spaar- en beleggingsproducten als voor huidige groene spaarders en beleggers. Zo zal de verlaging van de vrijstellingsgrens voor vermogende groene spaarders en beleggers zorgen voor een hogere drempel om deel te nemen, omdat de financiële opbrengsten minder groot zijn ten opzichte van de tijd die je erin moet steken om groen te sparen of beleggen. Vermogende klanten vinden het daardoor mogelijk niet meer de moeite waard om een deel van hun vermogen groen te sparen of beleggen.

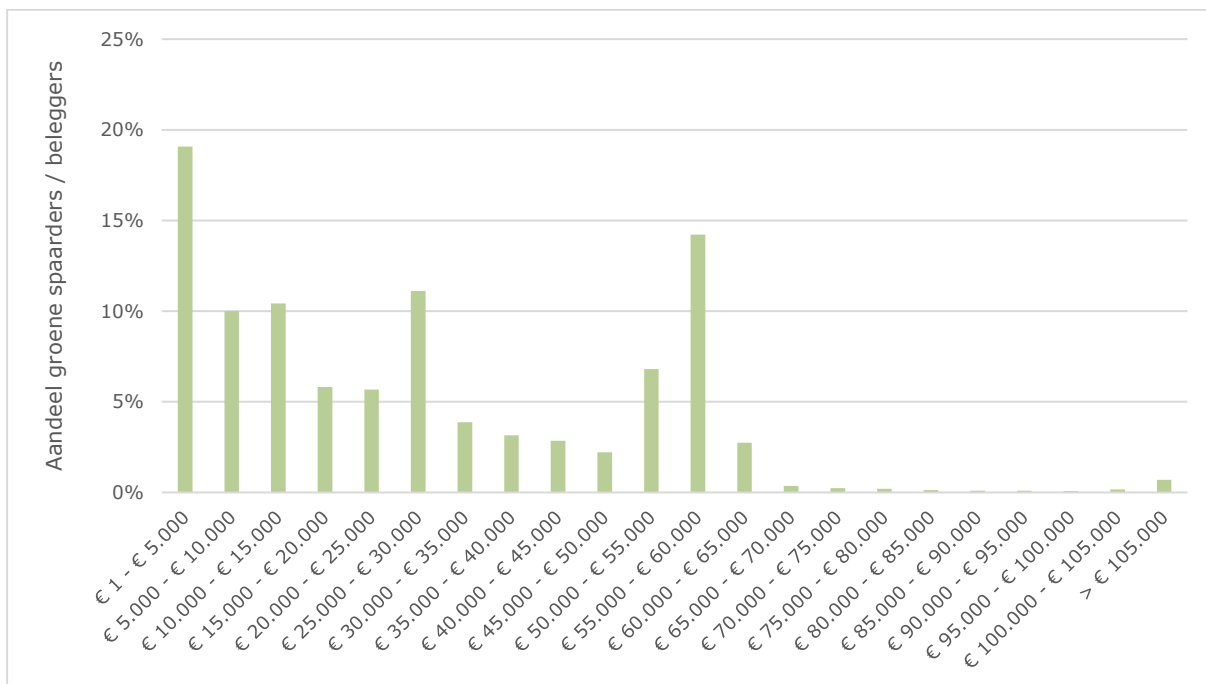
Bovendien constateerde de Algemene Rekenkamer in 2014⁵ dat de verlaging van de heffingskorting in 2011 en 2012 ook grotere gevolgen had voor het ingelegd vermogen dan verwacht. Hoewel het ingelegd vermogen van 2005 t/m 2009 jaarlijks steeg, daalde dat in 2011 en 2012 respectievelijk met 14% en 10% ten opzichte van het jaar daarvoor.

Daarnaast blijkt uit wetenschappelijk onderzoek dat heffingen op vermogensrendement een groot effect hebben op spaarvermogen. Zo bestudeert Zoutman (2018), in het kader van de Nederlandse belastinghervorming van 2001, het effect van een toename in de box 3 belasting. Hij toont aan dat een 0,1 procentpunt afname in het netto rendement op vermogen leidt tot een gemiddelde daling van het spaarvermogen van 1,38%. Hieruit concludeert wetenschappelijk expert Gerritsen dat er een significante elasticiteit zit in belastbaar vermogen. Daarbij verwacht hij dat er bij de verlaging van de vrijstelling voor groen sparen en beleggen een nog sterker effect te verwachten valt, omdat bij groen sparen en beleggen, anders dan bij generieke maatregelen, toegankelijke alternatieven (ook wel substituten genoemd) beschikbaar zijn. Zo kunnen groene spaarders en beleggers relatief eenvoudig hun inleg verlagen en met hun overige vermogen op andere manieren rendement proberen te halen.

Daarbij komt dat de groep vermogende spaarders en beleggers die op 1 januari 2021 een inleg had van boven de nieuwe vrijstellingsgrens van €30.000 een behoorlijk grote groep is binnen het groen sparen en beleggen (Figuur 2). Hoewel 38% in 2021 een inleg had van boven de €30.000, zorgt deze groep wel voor 72% in het ingelegde vermogen voor de financiering van groenprojecten⁶. Bovendien bevestigt deze figuur dat een aanzienlijk deel van de vermogende groene spaarders en beleggers calculerend en fiscaal gedreven zijn, getuige de piek in het aandeel groene spaarders en beleggers met een ingelegd vermogen rond de in 2021 geldende vrijstellingsgrens van €60.429.

⁵ Algemene Rekenkamer (2014). *Versobering heffingskorting groen beleggen*.

⁶ Bedragen en percentages zijn gecorrigeerd voor of een groene spaarder/belegger een fiscaal partner heeft. Voorbeeld: wanneer twee fiscale partners samen €120.000 vermogen hebben ingelegd in groene spaar- of beleggingsproducten wordt dit weergegeven als twee personen die ieder €60.000 vermogen inleggen.

Figuur 2: Ingelegd vermogen van groene spaarders en beleggers op 1 januari 2021, verdeeld naar inlegklasse⁶.

Op basis van de beschikbare gegevens is een schatting gemaakt van de verwachte daling in ingelegd vermogen per 1 januari 2025. Hierbij zijn de volgende aannames gemaakt⁷:

- Aanneme 1: 95% van de groene spaarders en beleggers die op dit moment een inleg heeft van boven de nieuwe vrijstellingsgrens verlaagt hun inleg naar de nieuwe vrijstellingsgrens van € 30.000 (fiscaal partner: € 60.000).
- Aanneme 2: verlaging van de vrijstelling heeft geen effect op de inleg van groene spaarders en beleggers die op dit moment een inleg hebben van onder de nieuwe vrijstellingsgrens.
- Aanneme 3: ondanks de groei in het aantal spaarders en beleggers van de afgelopen jaren blijft het aantal spaarders en beleggers in 2025 gelijk aan 2024, omdat groen sparen en beleggen voor vermogende spaarders en beleggers minder aantrekkelijk wordt.

Uitgaande van deze aannames zal het ingelegd vermogen in groen sparen en beleggen op 1 januari 2025 gedaald zijn met ongeveer 30% - 37% (Bijlage 2). In absolute zin betekent dit een daling van € 6,7 miljard ingelegd vermogen naar € 4,2 - 4,7 miljard.

De daadwerkelijke gevolgen van de verlaging van de vrijstelling op het ingelegd vermogen zullen vermoedelijk pas eind 2024 zichtbaar worden. Hoewel huidige en soms ook nieuwe klanten nu al geïnformeerd worden door de groenbank of het groenfonds over de verlaging van de vrijstellingsgrens, houden de meeste spaarders en beleggers zich pas richting het einde van het jaar bezig met hun geldzaken. Wel kan de verlaging nu al effect hebben op met name de groene beleggers die hun beleggingen voor één jaar vastleggen (deposito). Als hun huidige belegging nu afloopt, moeten zij nu al een keuze maken hoeveel vermogen zij groen willen beleggen waarbij zij rekening zullen houden met de verlaging van de vrijstelling die per 1 januari 2025 ingaat.

Op de lange termijn is bovendien de verwachting dat het gedaalde ingelegd vermogen in 2025 niet zo maar weer toeneemt, zoals dat afgelopen jaren de trend was. Het ingelegde vermogen is afhankelijk van meerdere factoren, waaronder in hoeverre de vrijstellingsgrens weer (jaarlijks) meegroeit met de inflatie en of het aantal groene spaarders/beleggers blijft toenemen. Uit de cijfers

⁷ Aannames zijn gebaseerd op kwantitatieve gegevens van het Ministerie van Financiën en op informatie uit de interviews

van de NVB blijkt dat het ingelegde vermogen sinds de aankondiging van de verlaging van de heffingskorting per 1 januari 2011 maar liefst 9 jaar lang daalde en het hoogste niveau van 2009 sindsdien niet meer bereikt heeft. Hoewel er in die tijd ook andere redenen waren voor de daling in het ingelegde vermogen, kon deze daling niet los gezien worden van de verlaging van de heffingskorting⁸. Het is dan ook geen zekerheid dat het ingelegde vermogen na een verwachte daling in 2025 weer jaarlijks zal toenemen vanaf 2026.

Groenbanken en -fondsen krimpen

Er zijn op dit moment geen aanwijzingen dat groenbanken en -fondsen hun activiteiten door de verlaging van de vrijstelling zullen beëindigen. Wel is de verwachting dat een daling van inleg in groen sparen en beleggen een negatief effect heeft op de omvang van groenbanken en -fondsen. Die zullen (deels) krimpen.

Voor het bewerkstelligen van financiering in innovatieve groene projecten is kennis en expertise van medewerkers essentieel. Een daling in de omvang van groenbanken en -fondsen zal zowel effect hebben op de investering in kennis en expertise van medewerkers als dat er geschoven moet worden met medewerkers. Medewerkers met opgebouwde kennis en expertise in het financieren van groene projecten zullen vermoedelijk verplaatst worden naar andere afdelingen waardoor belangrijke kennis verloren gaat. Hierdoor zal het moeilijker worden om nieuwe, kwalitatief goede en impactvolle innovatieve groenprojecten te vinden die de bank kan en wil financieren. Terwijl deze regeling het juist mogelijk maakt ondernemers te helpen met de financiering van risicovolle projecten met nieuwe technieken. Daarnaast bestaat het risico dat groenbanken en -fondsen bij de beoordeling van nieuwe projecten vaker uit zullen gaan van algemene, niet gevalideerde duurzaamheidsratings. Dit terwijl er de laatste jaren juist een trend gaande is om naar specifiekere resultaatgerichte milieu-indicatoren te kijken (uitgestoten broeikasgassen, hectares grondgebruik, megawatts energiegebruik, etc.) waarmee projecten ook gedwongen worden hierop resultaten te boeken. Als derde komen hierdoor ook de meer complexe projecten, zoals op het gebied van circulaire economie en duurzaam bouwen op basis van milieuprestatie, waar de ondernemer op advies van het groenfonds een extra inspanning doet om aan de eisen van de Regeling groenprojecten te voldoen, onder druk te staan.

Tot slot is het de verwachting dat het moeilijk zal zijn om het aantal medewerkers met kennis en expertise weer snel op te bouwen. Kennis en ervaring opdoen met financiering van nieuwe innovatieve ontwikkelingen is tijdsintensief. De daling van het aantal medewerkers met actuele kennis en expertise zal daardoor een langdurig effect hebben.

Rem op (nieuwe) groene financieringen

De verwachte lagere inleg van groen geld en een krimp van groenbanken en -fondsen zal logischerwijs ook gevolgen hebben voor de financiering van innovatieve projecten met een bovenwettelijke milieuwinst.

Allereerst geven groenbanken en -fondsen aan dat zij nu al hun portefeuille aan het managen zijn, omdat zij uitgaan van een lager ingelegd vermogen. Huidige financieringscontracten lopen doorgaans zo'n 10 jaar, waardoor de groenbanken en -fondsen aangeven dat het voor hen eerst zaak is om de al lopende projecten te blijven financieren voordat zij nieuwe projecten kunnen financieren. Er wordt daardoor nu al geen of nauwelijks ruimte gegeven voor de financiering van nieuwe projecten. Dit lijkt in lijn te zijn met de periode 2010-2012, toen alle groenfondsen stopten met het verstrekken van nieuwe leningen vanwege de verlaging van de heffingskorting⁸.

Door de verwachte afname in het aanbod van groene financiering zal, bij gegeven rentevoeten, het aanbod van financiering lager zijn dan de vraag naar financiering. Om voldoende groen geld binnen te halen zijn dus meer groene spaarders en beleggers nodig en/of zou de inleg per groene spaarder

⁸ Beleidsevaluatie Regeling groenprojecten 2010-2017: eindrapport (2019)

of belegger verhoogd moeten worden. Dit zouden groenbanken en -fondsen kunnen realiseren door een hoger rendement te bieden, al is het maar zeer de vraag in hoeverre hier financiële ruimte voor is. Dit mogelijke hogere rendement betekent echter ook direct dat aan de financieringskant de ondernemer een minder gunstig aanbod (= minder rentevoordeel) gedaan kan worden, waardoor de financieringskosten voor innovatieve groene projecten stijgen. Dat is tegenstrijdig met het doel van de Regeling groenprojecten dat juist gericht is op het aantrekkelijk maken van de financiering van deze projecten voor ondernemers.

Er zullen dus in ieder geval in 2025, maar mogelijk ook in de jaren daarna, minder groenprojecten gefinancierd en daardoor uitgevoerd worden. Dit zal ten koste gaan van nieuwe, kansrijke en tegelijkertijd risicovolle innovatieve ontwikkelingen in sectoren zoals biobased bouwen, waterstof en geothermie. Groenbanken en -fondsen zien mogelijkheden om dergelijke projecten te financieren maar zullen dit op korte termijn door gebrek aan ingelegd vermogen niet kunnen doen.

Tegelijkertijd bestaat er ook het risico dat huidige financieringsovereenkomsten afgestoten moeten worden. Groenbanken en -fondsen zullen dit proberen te voorkomen, maar als de uitstroom van het ingelegd vermogen te groot wordt, is dat niet uitgesloten. Als dat toch nodig blijkt, zal dat directe gevolgen hebben voor het rendement van de groene spaarders en beleggers en daarmee mogelijk de interesse in groen sparen en beleggen.

Tot slot zal, als er al gekozen wordt voor het financieren van nieuwe projecten, door de daling van het aantal medewerkers met kennis en expertise het moeilijker worden om groene projecten te vinden die de bank kan en wil financieren. In combinatie met dat beoordelingen vaker zullen plaatsvinden op algemene, niet gevalideerde duurzaamheidsratings in plaats van resultaatgerichte milieu-indicatoren zal dit mogelijk op termijn ook zorgen voor een daling in de gewenste milieueffecten die via de Regeling groenprojecten worden gerealiseerd.

Onbetrouwbare overheid beïnvloedt waardevol en effectief beleid

De groenbanken en -fondsen waren verrast door het politieke besluit dat de vrijstelling voor groen beleggen verlaagd wordt. Zij waren teleurgesteld dat dit in hele korte tijd besloten was én dat deze maatregel is ingezet als compensatie voor de meerkosten van een andere fiscale regeling die totaal geen relatie heeft met groen beleggen. De verlaging kwam bovenop de onzekerheid rond de toekomst van box 3 en belemmert groenbanken en -fondsen bij de lange termijn bedrijfsvoering van groenfinanciering die nodig is voor maximale maatschappelijke impact. Zij zien de overheid hierdoor als onbetrouwbaar.

Bovenal wordt de verlaging van de vrijstelling door zowel de wetenschappelijke experts als de groenbanken en -fondsen gezien als een verkeerd signaal aan de maatschappij. Zij vinden de verlaging moeilijk uitlegbaar en zijn bang dat de opschaling van verduurzaming hierdoor in gevaar komt. De verlaging van de vrijstelling staat haaks op de Europese doelstelling om kapitaalstromen te heroriënteren naar een duurzamere economie om zo een jaarlijkse investeringskloof van € 180 miljard te dichten⁹ en is niet in lijn met de beleidsagenda voor duurzame financiering van het kabinet waarin staat dat de financiële sector een vliegwiel moet zijn voor verduurzaming¹⁰.

Verder wordt de Regeling groenprojecten gezien als een waardevolle regeling die een unieke toevoeging is op het instrumentarium rondom verduurzaming. Zo grijpt de Regeling groenprojecten vooral in op marktintroductie van innovaties, in tegenstelling tot veel andere beleidsinstrumenten die zich richten op het stimuleren van innovatie als zodanig. Hierdoor is de regeling aantrekkelijk voor bedrijven die anders niet of nauwelijks in aanmerking komen voor financieringsondersteuning vanuit de overheid. Daarnaast blijkt de Regeling groenprojecten uit de meest recente

⁹ Actieplan: duurzame groei financieren

¹⁰ <https://open.overheid.nl/documenten/ronl-1a66218b5e53421969359e3bf030047648be2e67/pdf>

beleidsevaluatie¹¹ ook een doelmatig en doeltreffend instrument om duurzame innovatieve projecten gefinancierd te krijgen. De doelmatigheid en de doeltreffendheid van de Regeling groenprojecten wordt met de verlaging van de vrijstellingsgrens aangetast. Doordat de groenfondsen aangeven in 2025 geen of nauwelijks nieuwe projecten te zullen financieren, zullen er ook nauwelijks nieuwe groenverklaringen worden aangevraagd. Ter verduidelijking: gebaseerd op de afgelopen twee jaar zou dit betekenen dat voor alleen 2025 maximaal 1.450 groenprojecten met een totaal projectvermogen van c.a. € 1,6 miljard niet voor groenfinanciering in aanmerking zullen komen en daardoor mogelijk niet uitgevoerd zullen worden. Hoe de ontwikkeling van groenfinanciering zich in de jaren daarna ontwikkelt is op dit moment nog onduidelijk. Wel is het zeer aannemelijk dat met een lager ingelegd vermogen er ook de komende jaren minder groenfinancieringen zullen worden verstrekt.

Naast dat groen beleggen en de Regeling groenprojecten opschaling van innovaties stimuleren, is groen beleggen ook uniek in haar soort, omdat het beleid kan worden gezien als een vorm van burgerparticipatie voor de financiering van duurzame innovatieve projecten. De groenbanken en -fondsen spelen hierbij een belangrijke rol om een breed publiek op een positieve manier bij te laten dragen aan de energietransitie.

¹¹ Beleidsevaluatie Regeling groenprojecten 2010-2017: eindrapport (2019)

Conclusie

De verlaging van de vrijstelling voor groen sparen en beleggen zorgt naar verwachting voor een forse daling (schatting: 30-37%) van het ingelegd vermogen in 2025 door met name een verschuiving van de inleg van vermogende spaarders en beleggers van de huidige naar de verlaagde vrijstellingsgrens. Wetenschappelijke experts geven aan dat er een significante elasticiteit zit op groen sparen en beleggen, mede doordat groene spaarders en beleggers relatief eenvoudig hun inleg kunnen verlagen en met hun overige vermogen op andere manieren rendement kunnen proberen te halen. Het is onzeker hoe snel de omvang van het ingelegd vermogen van deze daling herstelt, maar het is de verwachting dat het gedaalde ingelegde vermogen vanaf 2026 niet zo maar weer toeneemt. En als weer een toename wordt ingezet, zal het naar verwachting nog meerdere jaren duren voordat de omvang van het ingelegd vermogen weer op het huidige niveau ligt.

Op de korte termijn zal de combinatie van een lager ingelegd vermogen en langlopende huidige financieringscontracten tot gevolg hebben dat er in ieder geval in 2025, maar mogelijk ook nog daarna, geen tot weinig nieuwe groenprojecten gefinancierd zullen gaan worden. Concreet betekent dit dat in 2025 maximaal 1.450 groenprojecten met een totaal projectvermogen van c.a. € 1,6 miljard niet voor groenfinanciering in aanmerking zullen komen en daardoor mogelijk niet uitgevoerd zullen worden. Dit zal ten koste gaan van nieuwe, kansrijke en tegelijkertijd risicovolle innovatieve ontwikkelingen in sectoren zoals biobased bouwen, waterstof en geothermie. Groenbanken en -fondsen zien mogelijkheden om dergelijke projecten te financieren maar zullen dit op korte termijn door gebrek aan ingelegd vermogen niet kunnen doen. Op de (middel)lange termijn betekent een lager ingelegd vermogen dat er jaarlijks ook minder groenprojecten gefinancierd kunnen worden. Hoeveel minder en hoe lang dit aanhoudt zal grotendeels afhangen van hoe hard het ingelegd vermogen in 2025 daalt en hoe dat vermogen zich vervolgens in de jaren daarna ontwikkelt.

Er zijn op dit moment geen aanwijzingen dat groenbanken en -fondsen hun activiteiten door de verlaging van de vrijstelling volledig zullen beëindigen. Wel is het te verwachten dat zij zullen krimpen waardoor medewerkers met kennis en expertise over de financiering van duurzame innovatieve projecten verplaatst zullen worden naar andere afdelingen. Dit zal de zoektocht naar kwalitatief goede en impactvolle groenprojecten in de toekomst lastiger maken. Bovendien bestaat hiermee een verhoogd risico dat de financiering van meer complexe projecten, waar de ondernemer op advies van het groenfonds een extra inspanning doet om aan de eisen van de Regeling groenprojecten te voldoen, onder druk komt te staan. Hierdoor zullen ook de beoogde innovatie en milieueffecten die met de groenprojecten gerealiseerd worden naar verwachting lager zijn.

Door een lager aanbod aan financiering en het verhoogde risico op minder risicovolle en innovatieve groenprojecten zal bovendien de doelmatigheid en de doeltreffendheid van de Regeling groenprojecten (en daarmee Groen Beleggen) worden aangetast. Groenbanken, groenfondsen en de experts vinden het onbegrijpelijk dat een bewezen doelmatig en doeltreffend beleidsinstrument, dat aansluit bij zowel de Nederlandse als de Europese beleidsdoelstellingen én een unieke waardevolle toevoeging is op het beleidsinstrumentarium, wordt versoerd. Vooral ook omdat de verlaging van de vrijstelling naar verwachting een meerjarig effect heeft op het ingelegd vermogen en de financiering van groenprojecten.

Tot slot ervaren de groenbanken en -fondsen de overheid als onbetrouwbaar, omdat het politieke besluit om de vrijstelling voor groen beleggen te verlagen plotseling en onverwachts kwam. De verlaging kwam bovenop de al bestaande onzekerheid rond de toekomst van box 3 en belemmert groenbanken en -fondsen bij hun bedrijfsvoering van groenfinanciering.

Bijlage 1: Geïnterviewden

Geïnterviewde groenbanken en -fondsen

Groenbank of -fonds
ABN AMRO Groenbank B.V.
Rabo Groen Bank B.V.
Triodos Groenfonds N.V.
Groenfonds Regionaal Duurzaam

Geïnterviewde wetenschappelijke experts

Naam	Organisatie
L.J.R. (Bert) Scholtens	Rijksuniversiteit Groningen
A.A.F. (Aart) Gerritsen	Erasmus Universiteit

Bijlage 2: Berekening geschatte daling ingelegd vermogen in 2025

Groep	Oorspronkelijke inleg	Aantal spaarders/ beleggers	Oorspronkelijke gem. inleg	Gem. inleg na verlaging	Inleg na aanpassing
Inleg < € 30.000	€ 1.272.242.500	100.249	€ 12.691	€ 12.691	€ 1.272.242.500
Inleg > € 30.000 maar verlaagt niet	€ 161.333.375	3.058	€ 52.757	€ 52.757	€ 161.333.375
Inleg > € 30.000 maar verlaagt wel	€ 3.065.334.125	58.103	€ 52.757	€ 30.000	€ 1.743.088.500
Totaal	€ 4.498.910.000	161.410			€ 3.176.664.375

Daling = ((Inleg na aanpassing - Oorspronkelijke inleg) / Oorspronkelijke inleg) * 100%

Daling = ((€ 3.176.664.375 - € 4.498.910.000) / € 4.498.910.000) * 100%

Daling = 29,4%

Bovenstaande berekening is gebaseerd op gegevens met peildatum 1 januari 2021. De vrijstellingsgrenzen liggen in 2024 17,9% hoger dan in 2021. Hierdoor zal de daadwerkelijke daling van het ingelegd vermogen in 2025 ten opzichte van 2024 vermoedelijk nog iets hoger liggen dan de berekende 29,4%.

Om hiervoor te corrigeren is een berekening gemaakt op de hypothetische situatie wanneer groene spaarders en beleggers die in 2021 een ingelegd vermogen hadden van meer dan € 30.000 hun inleg evenredig zouden verhogen met de verhoging van de vrijstellingsgrens ten opzichte van 2021: 17,9%.

Groep	Oorspronkelijke inleg	Aantal spaarders/ beleggers	Oorspronkelijke gem. inleg	Gem. inleg na verlaging	Inleg na aanpassing
Inleg < € 30.000	€ 1.272.242.500	100.249	€ 12.691	€ 12.691	€ 1.272.242.500
Inleg > € 30.000 maar verlaagt niet	€ 190.212.049	3.058	€ 62.200	€ 62.200	€ 190.212.049
Inleg > € 30.000 maar verlaagt wel	€ 3.614.028.933	58.103	€ 62.200	€ 30.000	€ 1.743.088.500
Totaal	€ 5.076.483.483				€ 3.205.702.969

Daling = ((Inleg na aanpassing - Oorspronkelijke inleg) / Oorspronkelijke inleg) * 100%

Daling = ((€ 3.205.702.969 - € 5.076.483.483) / € 5.076.483.483) * 100%

Daling = 36,9%

Op basis van deze berekening zou het ingelegd vermogen in 2025 met 36,9% dalen ten opzichte van 2024.

Conclusie

Gegeven bovenstaande berekeningen is de schatting dat het ingelegd vermogen in 2025 daalt met 30-37% ten opzichte van 2024.